

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1778/2015
12.11.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца С.А. из В., чији је пуномоћник М.Т., адвокат из В., против тужене Републике Србије-Министарства правде, Управе за извршење кривичних санкција-Казненопоправног завода за малолетнике у Ваљеву, кога заступа Државно правобранилаштво-Одељење у Ваљеву, ради накнаде штете, вредност предмета спора 987.375,74 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 505/2015 од 15.04.2015.године, у седници већа одржаној дана 12.11.2015.године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 505/2015 од 15.04.2015.године и пресуда Основног суда у Ваљеву П1 бр. 231/14 од 04.04.2014.године исправљена решењем истога суда П1 бр. 231/14 од 24.09.2014.године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 бр. 231/14 од 04.04.2014.године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца против тужене у делу коме је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу исплати на име накнаде штете у висини мање исплаћене зараде и мање исплаћене отпремнине за период од 01.01.2007.године до 14.01.2011.године укупан износ од 987.375,74 динара од чега на име мање исплаћене зараде износ од 836.602,14 динара и то за период од 01.01.2007.године до 15.12.2009.године, износ од 654.733,51 динар за период од 01.02.2010.године до 04.01.2011.године износ од 181.868,63 динара, те мање исплаћене отпремнине по оствареном праву на пензију износ од 150.773,60 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе и то у вредности од датума до исплате као у њеном садржају, као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу плати доприносе за обавезно социјално, пензијско и инвалидско осигурање и додатни допринос ПИО за радни стаж који се рачуна са увећаним трајањем и то за сваки 12 и 16 на име неисплаћене разлике зараде у износу од 836.608,14 динара и то за сваки месечни износ зараде из претходног става изреке ове пресуде за наведене период од 01.01.2007.године до 15.12.2009.године, од 01.02.2010.године до 14.01.2011.године код РФ ПИО Филијала Ваљево као неоснован, док је ставом трећим изреке, обавезан тужилац да туженој плати трошкове парничног поступка у износу од 33.250,00 динара у

року од 8 дана по пријему писменог отправака пресуде под претњом принудног извршења.

Правноснажним решењем истог суда П1 231/14 од 24.09.2014.године у ставу првом изреке исправљена је ова пресуда, тако што је у изреци пресуде у ставу првом алинеја један, трећи ред уместо „14.1.20111 године“ треба да стоји „14.1.2011.године“ док је у преосталом делу пресуда остала непромењена.

Одлучујући о жалби тужиоца, Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 505/2015 од 15.04.2015.године, ставом првим изреке одбио је као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Ваљеву П1 бр. 231/14 од 04.04.2014.године исправљене решењем истога суда П1 231/14 од 24.09.2014.године. Ставом другим изреке одбио је захтев тужиоца да се обавезе тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка по жалби.

Против другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и предложио да Врховни касациони суд одлучи о ревизији као изузетно дозвољеној, с обзиром да је Врховни касациони суд у својој одлуци Рев2 393/2013 од 26.09.2013.године, решење Рж 171/2014, Рев2 734/2014 од 10.09.2014.године, заузео правно становиште о истоветној правној ситуацији, а поводом одлуке Апелационог суда у Новом Саду Гж1 12352/12 од 12.12.2012.године и Апелационог суда у Београду Гж1 бр. 681/14 од 10.03.2014.године.

По оцени Врховног касационог суда постоји потреба за тумачењем права и уједначавања судске праксе, будући да по истом правном питању постоји различита судска пракса апелационих судова на територији Републике Србије, те је нашао да су испуњени услови за одлучивање о тужиочевој ревизији као изузетно дозвољеној (члан 404. ЗПП).

Испитујући побијану другостепену пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао:

Ревизија тужиоца је основана.

Према утврђеном чињеничном стању решењем Министарства правде-Управе за извршење заводских санкција број 1202-1/4/07-3 од 18.02.2007.године, тужиоцу, државном службенику, распоређеном на радном месту правника Казнено поправног дома за малолетнике у Ваљеву, који је разврстан у звању вишег саветника одређена му је шеста платна група, пети платни разред и коефицијент у висини 6,81 за обрачун и исплату плате почев од 01.01.2007.године, а коефицијент из тачке 1. да се увећава за 10% на основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, а чије радно место је разврстано у звање вишег саветника. Ово решење достављено је тужиоцу решењем Министарства правде Управе за извршење кривичних санкција број 120-02-11/1/2003-03 од 22.02.2010.године, тужиоцу, на пословима заменика управника Казнено поправног завода за малолетнике у Ваљеву утврђено је звање вишег

саветника, одређена шеста платна група, трећи платни разред и коефицијент у висини од 4,36 за обрачун и исплату плате од 01.02.2010.године, с тим што се тај коефицијент увећава за 10% по основу стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем, а ова решења донета су на основу Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у управи за извршење заводских санкција. Одлуком Уставног суда Републике Србије У бр. 63/2007 од 18.11.2010.године утврђено је да одредба члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ бр. 60/07 и 91/09) није у сагласности са Уставом и Законом и да тужилац није тражио у роковима из члана 6. Закона о Уставном суду измену решења Министарства правде, управе за извршење заводских санкција број 120-02-1/4/07-3 од 18.02.2007.године. Поред тога утврђено је да износи утврђени ставом првим изреке пресуде првостепеног суда представљају позитивну разлику плате између исплаћене плате по назначеном решењу Министарства правде Управе за извршење заводских санкција број 120-02/1/1/07-03 од 18.02.2007.године и плате обрачунате применом од 30% (разлика између стажа осигурања који се рачуна са увећаним трајањем 12/16 месеци уместо 30% како је то прописано чланом 263. Закона о извршењу кривичних санкција).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев тужиоца, налазећи да је тужена поступила у складу са одредбама важеће Уредбе када је тужиоцу исплаћен умањен коефицијент 10%, а након тога тужена после доношења одлуке Уставног суда променила решење тужиоца и утврдила му зараду за увећаним коефицијентом од 30% за убудуће почевши од 14.01.2011.године, те да одлука Уставног суда нема ретроактивно дејство и да у смислу члана 61. став 1. Закона о Уставном суду тужилац би имао право да тражи измену раније појединачно донетог акта, а не да подноси тужбу суду за накнаду штете. У ситуацији када тужилац није тражио измену назначеног решења које је донето на основу одредбе члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у Управи за извршење заводских санкција са којом одлуком Уставног суда Републике Србије У бр. 63/2007 од 18.11.2010.године утврђено да није у сагласности са Уставом и законом, нижестепени судови су закључили да тужилац неосновано потражује разлику плате по наведеном основу.

Ово налазећи да је тужена у датој ситуацији поступала у складу са важећом правном нормом испунила своју обавезу према тужиоцу у складу са правноснажним решењем Управе за извршење заводских санкција број 120-021/4/07-03 од 18.02.2007.године.

Међутим, ревизијом тужиоца основано се указује да нижестепени судови одлучујући о тужбеном захтеву тужиоца су погрешно применили материјално право.

Наиме, према члану 263. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ бр. 85/05) директору Управе и запосленима може се стаж осигурања рачунати у увећаном трајању тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова рачуна највише 16 месеци стажа

осигурања, да се лицима из става 1. овог члана коефицијент увећава сразмерно стеченом увећању стажа за 30%, да висину коефицијента за обрачун и исплату плата у управи утврђује Влада и да радна места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем Споразум утврђује министар надлежан за правосуђе и министар надлежан за послове пензијскоинвалидског осигурања.

Како члан 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ бр. 16/07) на основу које је извршено увећање коефицијента тужиоцима за 10% уместо за 30%, а које је предвиђено законом није у сагласности са Уставом и законом како је то утврђено одлуком Уставног суда број I 63/2007 од 20.12.2010.године с обзиром да је Влада Републике Србије Уредбом уредила разлике у звањима и коефицијентима за државне службенике у управи која могу бити предмет само законског уређења и то Законом о извршењу кривичних санкција, као посебног закона, што се по оцени Врховног касационог суда сматра неправилним радом органа и тужена је на основу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима дужна да накнади штету насталу доношењем неуставне и незаконите уредбе на основу које је тужиоцу утврђен мањи коефицијент за обрачун плате од оног утврђеног законом.

Стога, је погрешан став нижестепених судова да се овде не ради о накнади штете, јер је тужена у свему поступала у складу са важећом правном нормом у време доношења решења број 120-021/4/07-03 од 18.02.2007.године, а правне последице настале због дејства неуставности одредбе члана 7. став 3. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плате у Управи за извршење заводских санкција („Службени гласник РС“ бр. 16/07 и 91/09) су се могле отклонити на начин прописан чланом 61. Закона о уставном суду, односно подношењем од стране тужиоца туженој захтева за измену решења, што тужилац није учинио. Зато тужилац не може остварити назначено потраживање и заобићи правни пут који је прописан за дату правну ситуацију, јер против решења није подносио приговор надлежном органу, односно није користио прописан правни пут, па је то решење правноснажни појединачни правни акт. Међутим, Врховни касациони суд налази да осим одлуке о утврђивању умањеног коефицијента од 14.02.2007.године на основу које је вршен обрачун и исплата плате тужиоцу до 14.01.2011.године, када је за убудуће признат увећан коефицијент, Уставни суд није доносио одлуку о начину отклањања последице наведене неуставне Уредбе, а ни Влада Републике Србије као орган тужене у оквиру својих овлашћења није обезбедила извршење наведене одлуке Уставног суда за означени спорни период неуставног и незаконитог умањења коефицијента за обрачун плате, те да тужилац има право на подношење тужбе за накнаду штете суда, а о захтеву ове тужбе надлежан је да одлучује суд опште надлежности у смислу члана 1. Закона о парничном поступку.

С обзиром да је у овом случају погрешно примењено материјално право, а висина штете се није могла утврдити која је проузрокована у смислу члана 189. Закона о облигационим односима, то је Врховни касациони суд на основу овлашћења из члана 415. став 2. ЗПП укинуо побијане нижестепене пресуде и одлучио као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће извести доказе и допунити чињенично стање у складу са примедбама изнетим у разлозима овог решења уз правилну примену члана 189, 190. и 207. Закона о облигационим односима одредити висину штете, коју је тужила претрпео услед незаконитог рада тужене.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић,с.р.**